

Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi Thomae tomi quinque

Accvratam Qvæstionvm D. Thomæ, Ab LXXXIV. Vsqve ad finem: &
Disputationum de virtute Pœnitentiæ, De Clauibus, De Sacramentis
Pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis, De Purgatorio, Suffragiis & Indulgentiis,
expositionem complectens : Accesserunt Indices quinque: ... Postremus

Suárez, Francisco

[Köln], 1616

Sectio 3. Vtrum viuis infallibiliter prosint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93815)

16
Ad sextum
Exponitur
Scriptura
loca.
August.

Ad sextum respondetur, illa testimonia Scripturae intelligi de retributione finali, & duo precipue in eis intēdi. Vnum est, quod in diuino iudicio nullus contaminatur peccatis alienis, sed hoc modo vnusquisque onus suum portat, vt exposuit August. serm. 24. de Verbis Apostolis, quomodo etiam supra dicebamus, nullum fieri reum pœnæ, nisi ex peccato proprio. Atque hinc fit secundo, vt in diuino iudicio, & ex vi iustitiæ vindicatiuæ Dei nullus condemnatur ad pœnam in alia vita sustinendam (qualis est ea, quæ per finalem sententiam imponitur) nisi in propria persona: hoc autem semper habet subintellectam conditionem: scilicet, nisi alia via homo pro pœna satisfecerit, vel per alios ei subueniatur tempore congruo, seu in eo statū, in quo fit capax huius subsidij: nam quoad hunc effectum, locum habet quod in eodem c. 6 ad Galat. monuit Paulus, vt alter alterius onera portemus, quod de oneribus participanda infirmitatis exposuit Aug. lib. 2. de Consensu Euangel. c. 30. quæ autem maior participatio infirmitatis, quam pro alio pœnam suscipere? quod autem in prædictis sententiis: scilicet, vnusquisque recipiet, prout gessit in corpore, & similibus, subintelligenda sit aliqua similis conditio, manifestum est: quia alias nec per indulgentias, nec per sacramenta possemus illo onere liberari, quod hereticum est.

17
Corollarium
ex proxima
et vera
sententia.
D. Thom.
Soto.

Vltimo ex dictis concluditur oppositū eius, quod contraria sententia inferebat, nimirum quociens vnus pro alio efficaciter satisfacit, seipsum priuare fructu illius satisfactionis, quātum ad remissionem pœnæ. Quod expresse docuit D. Tho. d. 45. q. 2. ar. 1. quæst. unc. 4. & d. 20. q. 1. ar. 2. quæst. unc. 3. & est communis consensus aliorum Doctorum quos retulimus. Et sequitur manifeste ex dictis: quia hæc satisfactio fit per propriam solutionem, & recompensationem æquiualem: vnum autem satisfactorium opus, quod in ratione pœnæ est finiti valoris, solum potest secundum æqualitatem valere ad remissionem tanti reatus: ergo, si hunc effectum habet in alio pro quo offertur, non potest habere alium in iplo merente: nam hoc excedit valorem operis: sicut supra dicebamus, futurum esse in merito de condigno, si vnus posset alteri suum meritum dare, vt ratione illius acciperet condignum præmium, necessario enim esset ipse priuandus tali præmio: quia nō potest idem meritum finitum duobus præmiis, simul, & singulis eorum adæquari. Quod secus est in impetratione: nam hæc non tollitur respectu sui, propterea quod etiam ad alterum ordinetur, vel è contrario: quia ad impetrationem non attenditur æqualitas, vel condignitas operis, seu operantis, sed liberalitas, & bonitas eius, qui oratur: Similiter etiam satisfactio pro alio, & meritum pro se non repugnant simul: quia sunt diuersarum rationum, & ad diuersos effectus ordinantur, fundanturq; in distinctis principiis, seu proprietatibus actuum. scilicet bonitate, & pœna, vt in superioribus explicatum est, imo inde fit vt ex satisfactione pro alio augetur potius meritum essentialis præmij, ceteris paribus: quia augetur opus charitatis, in qua precipue meritum fundatur. Ac simili modo meritum de condigno respectu sui, & meritum de congruo respectu aliorum non repugnant simul in eodem opere: quia etiam sunt diuersarum rationum, & in altero non attenditur condignitas, seu ratio iustitiæ, quæ consideratur in altero, & ideo eadem charitas potest esse principium sufficiens vtriusque meriti. Secus vero est de satisfactione: nam hæc, siue fiat pro se, siue pro alio debet fieri soluendo tantum, quantum debetur, & ideo non potest eadem satisfactio sufficere ad soluēda duo debita æqualia, proprium, & alienum: sicut ob eādem causam, qui suam satisfactionem vnus potest esse fundamentum illius, si aliunde æqualitas & proportio seruetur, vt

lorem. Vnde, si pro multis offeratur, minor est in singulis, quam si pro vno tantum offerretur, vt est communis sententia Theologorum in 4. d. 45. quam tenet etiam Scotus quodlib. 20. Antoninus 3. p. tit. vlt. cap. 2. Et ratio constat ex dictis.

SECTIO III.

Vnum Suffragia fidelium pro suis viuētib; in sol. lib. luter. ac de iustitia quoad remissionem pœnæ temporalis.

Quæuis ostensum sit, hoc genus suffragij fieri per modum satisfactionis, seu solutionis, adhuc superest dubium, an ex parte Dei acceptatio huius solutionis sit ex iustitia, necne. Nam hæc duo sapabilia sunt, vt in speciali disputatione de iustitia Dei latius & generalius declarauimus. Hoc ergo superest in præsentia tractandum, tamen: quia respectu diuersorum, pro quibus suffragia offeruntur, diuersa est dubitandi ratio, & incertitudo, ideo oportet simul dicere de his, quibus possunt hæc suffragia prodesse, & in hac sectione agimus de viuētib; postea vero de defunctis. Supponimus autem in hac quæstione, hæc suffragia posse offerri pro aliis viuētib; quoad satisfactionem pœnæ temporalis. Quod est certissimum: nam omnia, quæ adduximus, maxime procedunt de viuētib; inter se, & quæ postea dicemus de defunctis, hoc à fortiori confirmant: nam quoad vniōnem charitatis eadem est inter viuētes, quæ est cum defunctis, quoad statum vero est inter illos quedam maior proportio, & ita Scripturæ, in quibus est sermo de his mutis auxiliis, seu suffragiis fidelium, frequentius de viuētib; inter se loquuntur. Hoc ergo supposito, difficultas est, an hæc satisfactio vnus pro alio ita sit de iustitia, & de condigno, sicut pro seipso.

Prima sententia est hæc satisfactio non esse de condigno ex iustitia, sed ex libera acceptatione ipsius Dei, quæ potest etiam fundari in aliqua congruitate ex parte offerentis satisfactionem suam: non tamen propterea erit acceptatio infallibilis, etiam si iusto, & pro iusto offeratur. Ita Medina tract. 3. de Satisfactione, qu. 2. & 3. & tract. 6. de Oratione, qu. 19. in fine, Cordub. lib. 5. de Indulgentiis qu. 5. ad 8. Fundamentum est: quia punitio est propria actio iustitiæ vindicatiuæ, quæ veluti confert ius in ipsum merentem, qui deliquit, & ideo nunquam iudex tenetur satisfactionem per alium acceptare, etiam si alias foret æqualis sit, sed ius habet puniendi ipsammet personam. Vnde D. Thomas 3. p. qu. 99. artic. 2. dicit, in vindicatiua iustitia solutionem fieri secundum arbitrium iudicis, non secundum voluntatem soluentis. Dici potest hoc verum esse, si lex, quæ pœnam imponit, illam omnino limitet ad personam ipsius delinquentis, potuisse tamen ipsammet lege statui, vt sic peccans iuxta pœnam afficeretur, quam per se, & per amicos soluere possit. Posita autem hac lege, satisfactio vnus pro alio erit infallibilis, & de iustitia, quando quidem iam soluitur pœna lege statuta. Quidam respondent, etiam posita illa lege, satisfactionem quidem esse infallibilem, non tamen esse ex iustitia, quia nō oritur ex ipsa rerum natura, & qualitate, sed ex lege Dei, & beneplacito. Sed hoc etiam prædictis auctoribus nō placet, neq; est verum: quia inter talem pœnam, & delictum potest inueniri sufficiens proportio, vnde lex illa non confert æqualitatem, & valorem ipsi pœnæ, sed est quasi pactum, vel promissio sub conditione, vel taxatio pœnæ, seu modi puniendi delictum huiusmodi autem promissio, aut lex non solum nō repugnat iustitiæ, sed potius potest esse fundamentum illius, si aliunde æqualitas & proportio seruetur, vt

con. Anon.

Prima sententia.

Medina Cordub.

D. Thom.

De pot. iust. 1900.

sepe

sepe supra dictum est. Melius ergo dicti auctores fa-
tentur hunc modum satisfactionis esse possibilem,
negant tamen eam legem, seu promissionem factam
esse: tum quia nec Scriptura sacra, nec traditioe
constat: tum etiam, quia sicut mereri, ita & satisfacere
de condigno pro alio censetur esse proprium
Christi Domini: tum denique, quia hæc satisfactio
solum fundatur à Theologis in vnione membrorum
Ecclesie, quæ per charitatem fit, hoc autem non satis
est ad rationem iustitiæ

Secunda
sententia.

Gabri.
Adrian.
Nauar.
Caiet.
Soto.

Contraria videtur esse communis sententia Do-
ctorum, quos sectione præcedenti retuli: nam, licet
diserte non vtiatur his verbis, de condigno, & de ius-
titia, tamen absolute loquuntur de hac satisfactio-
ne vnus pro alio, tanquam de certa, & infallibili: &
D. Tho. 3. contra gentes, c. 58. simpliciter ait, sicut per
seipsum, ita & per alium potest aliquis satisfacere Deo, &
infra inquit, Affectio charitatis in eo, qui pro amico pati-
tur, facit magis satisfactionem Deo acceptam, quam si pro
se pateretur. Significat ergo esse æque infallibilem
quoad acceptationem, & crescere aliquo modo quo-
ad valorem. Idem significant alii Doctores præfer-
tim Gabriel, Adrian, Nauaricus, Caiet. & Soto. Fun-
damentum esse debet: quia opus, quod ab aliquo
offertur in satisfactionem pro alio, ex se habet suffi-
cientem proportionem, & valorem moralem ad
compensandam penam: supponimus enim ex parte
satisfacientis concurrere omnes conditiones ad
hunc valorem necessarias, quas infra declarabimus.
Sed ex parte Dei etiam intercedit sufficiens ordinatio,
& promissio acceptandi satisfactionem vnus
pro alio, & ob illam remittendi proportionatam
penam Purgatorij: ergo nihil hic deest ad satisfac-
tionem de condigno. Minor probatur: quia supra
diximus, satisfactionem vnus pro alio necessario
supponere talem Dei legem in taxandis penis pec-
catorum, vt non limiteur ad propriam personam,
sed sub disunctione posita sit, ita vt vel perse, vel
per amicos solui possit: ergo, vel negandum est, v-
num posse satisfacere pro alio, vel fatendum est, il-
lam satisfactionem esse de condigno: neque locum
habet illa via media, quam Medina hic, & Cordub.
sequi videntur. Probatur consequentia: quia vel
dicta lex dicto modo posita est, vel non, si non est
posita, non erit satisfactio vnus pro alio per mo-
dum solutionis: si autem lex illa dicto modo lata
est, non potest satisfactio non esse de condigno:
quia, qui soluit penam iuxta modum à lege præ-
scriptam, ad nihil aliud tenetur, nec posset Deus ab
illo iuste exigere aliam penam: quia iam non est
debitor. Vnde, licet posset Deus, vt supremus Do-
minus, inferre totum illud malum, tamen non pos-
set illud infligere per modum penæ, nec vt iustus
iudex: ergo lignum est satisfactionem factam esse
de iustitia.

Dupliciter
potest dici
satisfactio
de condigno.

Pro resolutione huius dubij aduertendum est, du-
pliciter posse dici satisfactionem condignam, & de
iustitia: primo quia fit secundum quandam æquali-
tatem rei ad rem, quomodo dicitur aliquis condig-
ne emere, & secundum leges iustitiæ, quando soluit
pretium æquiualens, quantum & ipse voluntarie e-
mat, & alius etiam sine antecedente obligatione ius-
titiæ vendat. Secundo modo dici potest satisfactio
esse ex iustitia quia non solum est sufficiens, & æqui-
ualens, sed etiam intrinsece, ac necessario includit a-
ctualem solutionem, ita vt obliget iudicem, seu per-
sonam offensam ad illam acceptandam: ne possit
amplius exigere talem penam. Qui modus iustitiæ
inter Deum, & hominem locum non habet, nisi ex
suppositione pacti conditionati, seu promissionis ex
parte Dei de remittenda tanta penam sub conditione
talisi, vel talis operis, vt ex materia de Incarnatione
& ex citata disputatione de iustitia Dei suppono.
Vnde fit, vt hic posterior modus iustitiæ supponat
priorem: nam promissio diuina, nisi supponat ex

A parte operis sufficientem condignitatem, & æquali-
tatem, non inducet debitum iustitiæ, sed fidelitatis,
vt in dictis locis ostendi. Prior autem modus non
videtur necessario coniunctus cum posteriori, sed
separabilis ab illo: quia non obstante condignitate
seu proportionem operis, posset Deus, non promitte-
re mercedem respectu operis meritorij, aut com-
pensationem penæ respectu operis satisfactorij, vt
eisdem locis declarauimus.

Conclusio prima.

I N præfenti ergo quæstione certum videtur, satis-
factionem vnus pro alio esse posse, imo & esse de-
bere de condigno priori modo, nec minorem suf-
ficere. Hanc assertionem non negant Medina, &
Corduba: non enim putant deesse operibus iustor-
um condignitatem ad satisfaciendum pro aliis, sed
solum negant esse legem, seu promissionem diui-
nam, eandemque assertionem videtur conuincere ra-
tio facta pro secunda sententia, & omnia adducta in
præcedenti sectione. Nam si satisfactio non est æqua-
lis, & condigna, reuera non est solutio, sicut, quing
dat pretium æquale, non soluit rem, saltem integre,
sed ad summum ex parte: sed ostensum est hanc sa-
tisfactionem fieri per modum solutionis: ergo fit
secundum proportionem æqualitatis: quia, vt dixi-
mus, nulla penam gratis remittitur, sed per debitam
compensationem. Vnde hic admittenda non est
solutio inæqualis tanquam ex parte sufficiens: quia
vel satisfactio, quæ pro alio offertur, vt illi remittat-
ur duo gradus penæ habet æqualitatem moralem
cum toto illo effectu: vel, licet non habeat cum to-
to, habet cum parte, verbi gratia, cum vno gradu
penæ: vel nec cum toto, nec cum parte condignant
æqualitatem, sed solum quandam congruitatem
cum toto effectu. Si hoc tertium dicatur, omnino
eueritur satisfactio per modum solutionis, solum-
que relinquatur per modum imperationis, & me-
riti de congruo: dicendumque erit, quando vni pro-
pter alium immediate penam remittitur, gratis re-
mitti, & non per veram recompensationem, quod
repugnat omnibus dictis in sect. præced. Si vero di-
catur primum, id est, quod intendimus, si autem di-
catur secundum, tunc gratis, & sine fundamēto di-
citur, propter talem satisfactionem remitti duos
gradus penæ, sed vnum tantum: quia non satis est,
vt offerens intendat totum hunc effectum, nisi et-
iam offerat sufficiens, & æquiualens pretium: quan-
tum ergo minus offert, tantum minus consequitur:
quia in hoc negotio nihil penam gratis remittitur. Et
ideo dixi, hanc satisfactionem non solum posse, sed
etiam debere esse condignam hoc modo, nec mi-
norem sufficere: & hoc aperte supponunt D. Thom.
supra & Palud. d. 20. q. 3. n. 23. & alii Doctores, dicen-
tes, cum, qui pro alio satisfacit, eodem opere non sa-
tisfacere pro se: quia eadem satisfactio finita non
potest adæquari duobus reatibus, proprio, & alieno:
requirunt ergo ad æquationem inter satisfactionem,
& reatum per illam tollendum.

D. Tho.
Palud.

Statim vero occorrebat inquirendum, an idem
satisfactorium opus oblatum pro alio, valeat æqua-
liter ad remissionem penæ obtinendam, ac oblatum
pro se. Aliqui enim existimant non valere in tanta
quantitate, seu ad tantum effectum, quod tribuit com-
muni opinioni Cordub. supra, sed certe Nau. Soto.
& alii, quos refert, id non dicunt, sed absolute aiunt,
hanc satisfactionem esse de condigno. Alii vero in
alio extremo aiunt, idem opus pro alio oblatum
plus valere, & ad maiorem effectum remissionis pe-
næ, quam oblatum, per se, propter maiorem quan-
tiam, magisque spontaneam charitatem. Quod videtur
significare D. Thom. locis supra citatis. Dicendum
vero est, formaliter loquendo, ac cæteris paribus,
idem

Num opus
satisfactorij
pro alio ob-
latum æque
valeat, ac
pro se offerretur.
Prima opi-
nio.
Cordub.
Secunda e-
pinio.
Dubitatio
Lucia,
idem

D. Tho.
Palud.
3°.

idem opus, oblatum pro alio, vel pro se in satisfactio-
nem eundem valorem habere. Ita sentit D. Tho.
dist. d. 20. q. 1. art. 2. quæstionem. 3. si bene exponatur,
quem sequitur ibi Palud. q. 3. & Soto d. 19. q. 2. art. 4.
Et ratio est quia dignitas, seu valor talis operis non
sumitur ex relatione ad se vel ad alterum, sed ex cõ-
ditione ipsius operis, & dignitate gratiæ, seu chari-
tatis, à qua procedit. Sicut, si homo posset suum me-
ritum donare alteri, non inde diminueretur præ-
mium eius in altero: quia tatum præmium debetur
operanti illud opus, siue illud in se recipiat, siue in a-
lio: hoc enim solum pendere potest ex lege meriti à
principio statuta: idem ergo est in præsentis quoad
satisfactionem, & eff. Num eius, non enim diminui-
tur valor operis in ordine ad satisfactionem eo quod
alteri donetur, neque etiam remissio ipsius pœnæ,
eo quod alteri fiat, habet rationem maioris remis-
sionis, si alioqui pœna, quæ remittitur æqualis est.
Eademq; ratio est de augmento: nam idem opus sa-
tisfactoriũ formaliter ac præcise sumptũ, nõ fit ma-
ioris valoris moralis, eo quod pro altero offeratur.

7
In satisfac-
tione pro a-
lio duo con-
siderantur.

In hac vero oblatione duo distinguere oportet,
scilicet, & opus pro altero oblatum, verbi gratia, ie-
iunium, & voluntatem illam per quam ei donatur,
seu pro illo offertur, quæ voluntas & bona est, &
meritoria, & consequenter etiam esse potest satisfac-
toria per nouum gradum satisfactionis distinctum
à tota satisfactione, quæ est in ieiunio pro alio obla-
to. Vnde optime fieri potest, vt ex illa voluntate cõ-
iuncta cum opere ieiunij confurgat maior satisfac-
tio, quam fuisset in solo ieiunio per se, & sine tali
voluntate facta: tamen (quod considerandum est)
qui pro altero offert ieiunium in satisfactionem, nõ
necessario etiam offert pro illo quasi reflexiue illam
satisfactionem, quæ sibi accrescit ex illa voluntate.
Et ideo semper verum est, ieiunium illud pro alio
oblatum, non plus valere illi ad satisfactionem, quã
valeret alteri, quanuis ex illo charitatis opere alius
fructus accreuerit ipsi operanti. Quod si ponamus,
operantem non solum offerre pro alio ieiunium,
sed etiam totam satisfactionem, quæ ex opere cha-
ritatis sibi accrescit, ac deniq; totum hoc opus inter-
num, & externum prout hic, & nunc fit, sic verum
esse potest, totum illud opus oblatum pro altero
prodesse illi ad maiorem remissionem pœnæ, quam
solum ieiunium prodesset operanti, sed hoc non est:
quia idem opus præcise sumptum ex hoc capite fiet
magis satisfactorium: sed, quia cum illo coniun-
gitur nouus actus satisfactorius pro alio etiam ob-
latus, ex quo augetur satisfactio.

8
Etiam in sa-
tisfactione
pro seipso
posse illa duo
considerari.

Addendum vero est, etiam quando aliquis exer-
cet opus satisfactorium pro seipso, posse habere for-
malem voluntatem satisfaciendi pro se ex vera cha-
ritate erga Deum, vel seipsum, quæ voluntas aliquẽ
gradum satisfactionis addit ieiunio, vel alteri operi
simili. Et ex parte poterit cum proportione cõpara-
ri satisfactio pro alio ablata dicto modo cum satis-
factione pro seipso, & supererit videndum quanam
illarum voluntatum sit magis satisfactoria, an volũ-
tas satisfaciendi pro alio, vel pro se, cæteris paribus.
Nam, quia charitas bene ordinata incipit à seipso,
præsertim in spiritualibus, videtur ex hac parte vo-
luntas satisfaciendi pro se melior esse, & consequẽ-
ter magis satisfactoria: quia bonum illud, quod in-
tenditur, scilicet remissio pœnæ, & expeditio seu ac-
celeratio gloriæ, spirituale est: aliunde vero volun-
tas sustinendi malum pro alio videtur esse difficili-
or, & ex hac parte magis carnalis, magisq; satisfactoria.
Quidquid vero de hoc sit: nam foras se interdũ
potest esse excessus, interdum æqualitas, iuxta varias
circumstantias, semper tamen verum est, idem opus
satisfactorium non habere maiorem, vel minorem
effectum in alio, quam in operante, cæteris paribus:
voluntas enim satisfaciendi pro se, vel pro alio non
est eadem voluntas, neque habet idem obiectum: &

A ideo potest inter eas esse excessus, vel æqualitas iuxta
diuersas circumstantias.

Conclusio secunda.

Secundo dicendum est, de posteriori modo con-
dignitatis, seu iustitiæ rem esse magis dubiam, pie-
tatem credi posse, etiam satisfactionem vnus pro
alio esse de condigno. Prior pars probatur argumẽ-
tis factis pro priori sententiã: præsertim, quia prior
condignitas separabilis est à posteriore: nam poste-
rior addit promissionem, & pactum diuinum, de
quo non habemus certam reuelationem, nec con-
uincentem, aut satis vrgentem rationem ex princi-
piis reuelatis. Declaratur vltima pars assumpta (reli-
quæ enim claræ sunt) nam, licet ad priorem condi-
gnitatem satisfactorij operis proximam, vt sic dicã,
& non omnino remotam necessarium fuerit, vt in
taxandis pœnis peccatorum Deus non restrinxerit,
vel limitauerit illas ad pœnas alterius vite, sed con-
cesserit facultatẽ aliquam commutandi illas in pœ-
nas voluntarias huius vite (vt aliis locis tractatum
est) non tamen est necessarium, vt Deus promiserit,
aut se obligauerit ad acceptandam satisfactionem
pro alio oblatam, sed hoc potuit referre suã libe-
ralitati, seu liberæ voluntati. Nam eo ipso quod re-
spectu ipsiusmet peccatoris taxauit, vt pœna tali
peccato sic remissa respondens esset vel tanta in Pur-
gatorio, vel tanta in hac vita, factum est, vt talis pœ-
na, huius vite sit proxime condignum pretium tan-
tæ pœnæ Purgatorij. Dico autem proxime, quia sine
tali lege Dei, in ipso opere secundum se, & prout à
gratia facta, esset sufficiens proportio, & condigni-
tas ad talem effectum: illam tamen appello remotam,
quia de facto non sufficeret ad compensandum y-
nam pœnam per aliam, nisi diuina lex, & institutio
interueniret: illa vero posita, est sufficiens tale opus,
& quasi pecunia sigillata ad talem compensationem
faciendam. Et hinc vltimus consequitur, vt ex vil-
lius concessiois vnus opus satisfactorium pro a-
lio oblatum, sit proxime condignum tanquam va-
lor sufficiens ad recompensationem illam facien-
dam, etiam si Deus non promiserit, nec se obliga-
uerit ad talem commutationem, vel acceptationem
faciendam: potuit ergo esse institutio concessiois
(vt sic dicam) quam probant omnia dicta in priori
membro, & in præcedenti sectione, quanuis non fu-
erit promissio, de qua nõ videtur satis cõstare. Ne-
que hoc posito, remissio pœnæ gratis fieret, quando
Deus acceptaret satisfactionem vnus pro alio: nam
reuera fieret propter condignum premium & conse-
quenter secundum æqualitatem rei ad rem, quæ est
ratio iustitiæ, quamuis nõ esset ex obligatione iusti-
tiæ simpliciter, sed tantum ex suppositione contra-
ctus voluntarie iniçi, in qua voluntate acceptandi
vnus pro alio esset quædã gratia, & liberalitas, non
tamen in cõpensatione ipsa: sicut, qui rogatus ven-
dit pro pretio æquali: licet in voluntate vendendi
aliquod fortasse beneficium faciat, tamẽ in vendi-
tione ipsa nihil de pretij æqualitate remittit. Qua-
propter etiam iuxta illam sententiam dicendum nõ
esset, vnus hominem solum de congruo, vel impe-
tratorie satisfacere pro alio, aut è conuerso Deũ gra-
tis remittere propter petitionem alterius, cum iusta
cõpensatio interueniat: sed dicendum esset homi-
nem impetrare à Deo vt suam satisfactionem pro alio
acceptet, satisfactionem autem ipsam esse æqualem,
& è conuerso Deum liberaliter quidem acceptare,
remissionem autem ipsam non facere, nisi ob con-
dignum premium.

Nihilominus tamen altera pars proposita, scilicet
verisimilius esse hanc satisfactionem vnus pro alio
esse absolute de condigno etiam posteriori modo
suadet ex contrario fundamento: quia non constat
in hoc

in hoc negotio, seu effectu magis, quam in aliis, institutionem ita esse factam, vt promissio separetur a concessione, seu quod data sit facultas cōdigne merendi, & operādi apud Deum, & non sit promissum prazmium, seu effectus proportionatus. Nam in omnibus aliis rebus non ita factum est: ergo nec in presenti est asserendum. Alioqui etiam posset dici, satisfactionem pro seipso ita esse institutam, vt possit quidem homo, quantum est in se, offerre poenam condignam, & acceptabilem, Deus autem acceptare non promiserit. Præterea si satisfactio vnus oblata pro alio, acceptari potest, vt æquiualens, seruata æquitate iustitiæ, quātm spectat ad æqualitatem rei ad rē, necesse est, vt ex vi illius legis per quam Deus taxauit poenas peccati reddendas, non statuerit, ac definiēti præscripserit, vt poena temporalis, quæ manere solet post remissam culpam, luenda sit in propria persona eius, qui peccauit, alioqui acceptare poenam alterius in compensationem, non esset secundum ordinariam legem iustitiæ, sed ex dispensatione eius, & ita non esset secundum condignam solutionem. Si autem lex non fuit illo modo definita, ergo posita est sub disunctione: ergo talis lex in virtute continet hanc promissionem acceptādi, seu remittendi poenam ab vno debitam ob satisfactioem eius nomine per alium factam. Quod, si quis contendat, potuisse Deum ita statuerre legem, vt daret locum illi disunctioni, nō tamē absolute & simpliciter, sed dependenter ex libera voluntate Dei, fautor me non videre in hoc repugnātiā, aut implicationem: tamen, cum non constet, Deum hoc ita disposuisse, ne sit ita consentaneum dignitati gratiæ, & vnioni, quam charitas efficit inter iustos, nec diuina etiam benignitati, credibilius profecto est, Deum simpliciter statuisse legem, vt per nos, vel per amicos satisfacere possemus. Atque hoc etiam videtur magis consentaneum communi modo sentiendi, & operandi fidelium, qui videtur ex antiqua traditione manasse: neq; in hac re maiorem certitudinem inuenio: neque etiam obiectionem difficilem, quæ in contrarium fieri possit.

Ad dunt vero aliqui, & est probabile, hoc maxime procedere quando vnus ab alio petit, vt pro se satis faciat, vel saltem scit, aut sperat alium oblatum pro se satisfactioem, eamq; acceptat, ac DEO pro se offert: quia per hanc voluntatem & oblationem videtur magis facere suam alterius satisfactioem. Nihilominus tamen dico, etiam si vnus pro altero offerat satisfactioem suo solo arbitrio, altero neq; petente neq; sciente, nihilominus infallibiliter acceptari, & habere infallibiliter effectum circa alium: tum quia iam satisfecit secundum poenam taxatam à lege: tum etiam, quia generali saltem, vel implicita voluntate vnusquisq; acceptat huiusmodi donationem, & vult liberari à poena, quacunque iustificatione sibi possibili.

Aliqui etiam addiderunt, necessarium esse, vt is, pro quo satisfactio alterius offertur, sit impotens ad satisfaciendum. Sed hoc necessarium non est, vt notauit D. Thom. d. 20. q. 1. art. 2. quæstion. 3. quia hæc communicatio non fundatur in impotentia alterius, sed in vnione charitatis, & in prædicta lege taxante dicto modo poenas peccatorum: neque oportet, vt nos restrictiones addamus, de quibus non constat.

SECTIO IV.

Utrum suffragia viuentium prosint etiam defunctis ad remissionem poenarum.

Arius hæreticus absolute negauit vtilitatē suffragiorum pro defunctis, vt sumitur ex Epiphaniæ hæresi 73, & Augustin. 53. referentibus, illum

A negasse orandum esse pro defunctis. Idem negant hæretici huius temporis, & omnes, qui non credunt Purgatorium esse, consequenter hoc sentiunt: quia vt ostendimus, suffragia prodesse non possunt animabus in aliis locis existentibus, de quibus hæreticis superiori disputatione dictum est. Alij in extremo fuerunt errore dicētes, posse suffragia prodesse defunctis, etiam damnatis, & in peccato mortali decedentibus. Quod affirmari potuit iuxta sententiam, quæ communiter tribuitur Origeni de poenis inferni, quod æternæ non sint, sed aliquando saltem post longissima tempora finiendæ, vt supra attigi, & refert etiam Hieronymus Epist. 59. ad Autum, quid cauendum in lib. Patriarch. & Athanas. Orat. in id Ewangelij, *Quicumque dixerit verbum contra filium hominis, &c.* Refert etiam August. 21. de Ci. c. 13. & 17. fuisse sententiam Platoniorum, nullam poenā vitæ futuræ fore æternam. Iuxta hunc ergo errorē facile dici posset, suffragia viuentium prodesse defunctis etiam dānatis, vel vt poenæ breuiores, vel certe vt dolerēt de suis peccatis, & sic ab illo statu liberētur.

Alij vero, etiam si poenæ æternæ sint, dixerunt, suffragia prodesse damnatis, vel omnibus, vel saltem hominibus, vel ex his, saltem iis, qui fidem habuerunt, idq; non vt à poenis omnino liberentur: sed, vt vel leuiores fiant, vel, vt in eis aliquam intermissionem, aut varietatem recipiant, vel saltem vt aliquo modo roborentur ad eas sustinendas, vel denique vt aliquod solatium recipiant, dum intelligūt, non omnino se esse ab amicis destitutos. Quas sententias latius referunt Gabr. lect. 56. in Canonem D. Anton. p. tit. 3. cap. 2. §. 2. Carthusin. 4. d. 45. qu. 2. & ibidem Palacios, & alij. Et in capit. Tempus, 13. quæst. 2. Glos. asseruit, non omnibus decedentibus in peccato mortali, sed his saltem, qui cum paucis peccatis decesserunt, prodesse suffragia ad remissionem poenæ: ita tamen, vt hæc remissio semper sit minor, & fiat secundum quandam proportionem, vt nunquam possit tota poena cessare. Alij tandem addiderunt posse suffragia prodesse defunctis, etiam beatis, ad gloriæ augmentum, quod aliquando significat Chrysost. vt hom. 33. in Matt. & homi. 3. ad Phil. & aliis locis infra tractandis. Duo ergo à nobis ostēdenda sunt: primum prodesse suffragia defunctis ad remissionem poenarum: secundum, & ad hunc effectum, & simpliciter ac proprie loquendo, nō prodesse omnibus defunctis, sed illis tantum qui in Purgatorio existunt.

Suffragia viuorum prodesse aliquibus defunctis, Conclusio de fide.

Primum ergo de fide est, suffragia viuentium prodesse aliquibus defunctis ad remissionem poenarum. Quod probant omnia, quibus supra ostendimus Purgatorium esse: nam ex hac veritate quasi à posteriori illa maxime ostenditur. Estq; manifestū, ac celebre testimonium illud 2. Machab. 12. Sancti, & salubris cogitatio est pro defunctis exorare, vt peccatis soluantur. Quod testimonium egregie expendit, soluens omnia hæreticorum subterfugia, noster Bellarminus lib. 1. de Purgatorio c. 3. Idem probatur ex illo Tobie 4. Panem tuum, & vinum tuum super sepulturam iusti confisus, & noli ex eo manducare, & bibere cum peccatoribus: Sensus enim est pro animabus defunctorum oblationem sacram, seu eleemosynam esse faciendam. De quo testimonio videtur potest noster Turrianus libr. 4. contra Magdeburgenses c. 13. Facit etiam id Eccles. 38. Fili in mortuum produci lacrymas, &c. & infra, Et non despicias sepulturam illius, & infra, in requiem mortui requiescere sac memoriam eius & consolare illum in exitu spiritus sui. Vbi in prioribus verbis recte ponderat Iansenius commendari sepulturā defuncti, non quomodo cunque, sed

Primum hæreticorum error.

Secundus hæreticorum error.

Hieron. Alib.

Tertium error.

Gabr. Anton. Carthus. Palac. Glos.

Quartus error.

Chrysost.

Suadetur ex Scriptura 2. Machab. 12.

Tab. 4.

Turrian. Eccl. 38.

Iansen. com.

Etiam si alius non peccat, ut alius profectioem offerat prodest.

Non necesse est, ut ille pro quo satisfactio sit ad id impotens. D. Tho.

Epiphani. August.